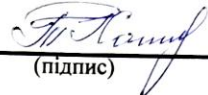

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

**Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра готельно-ресторанної та курортної справи**

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри**

 Т.В. Капліна
(підпис) (ініціали, прізвище)

«30» серпня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти «Основи наукових досліджень»**

освітня програма/спеціалізація **«Готельно-ресторанна справа»**

спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа
(код) (назва спеціальності)

галузь знань 24 Сфера обслуговування
(код) (назва галузі знань)

ступінь вищої освіти бакалавр
(бакалавр, магістр, доктор філософії)

Робоча програма освітньої компоненти **«Основи наукових досліджень»**
схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні
кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
Протокол від «30» серпня 2023 року № 2

Укладачі: Капліна Т.В., завідувачка кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, д. т. н., професор,

Кирніс Н. І., старша викладачка кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, к. е. н.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Готельно-ресторанна справа»
спеціальності Готельно-ресторанна справа ступеня бакалавр

(підпис)

О. В. Володько
(ініціали, прізвище)

«30» серпня 2023 року

ЗМІСТ

Розділ 1. Опис освітньої компоненти	4
Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання.....	4
Розділ 3. Програма освітньої компоненти.....	5
Розділ 4. Тематичний план вивчення освітньої компоненти.....	6
Розділ 5. Оцінювання результатів навчання.....	10
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	11
Розділ 7. Програмне забезпечення освітньої компоненти.....	11

Розділ 1. Опис освітньої компоненти

Таблиця 1.1 – Опис освітньої компоненти «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», освітня програма «Готельно-ресторанна справа» (термін навчання 3 роки 10 місяців)

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> «Основи готельної індустрії», «Ресторани в готельній індустрії» <i>Постреквізити:</i> «Інновації в готелях і ресторанах»	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни обов'язкова		
Курс/семестр вивчення	3/6	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	3/2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 6 семестр - 90.		
- лекції: 6 семестр - 16.		
- лабораторні заняття: 6 семестр 20		
- самостійна робота: 6 семестр 54		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК		
Заочна форма навчання :		
Кількість годин: – загальна кількість: 6 семестр - 90.		
- лекції - семестр 6 - 4.		
- лабораторні заняття: 6 семестр - 2		
- самостійна робота: 6 семестр - 84		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана освітня компонента, програмні результати навчання

Мета вивчення освітньої компоненти «Основи наукових досліджень» – сприяти формуванню у студентів теоретичних знань із науково-дослідної діяльності та набуття навичок проведення самостійних досліджень різних аспектів діяльності готельно-ресторанних підприємств.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана освітня компонента, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. СК 19. Володіння основними методами, способами та засобами проведення наукових досліджень стану та перспектив розвитку готельно-ресторанного підприємства, його структурних підрозділів, потреб споживачів.	РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу. РН 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу. РН 18. Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

Розділ 3. Програма освітньої компоненти

Модуль 1. Теоретичні основи наукових досліджень

Тема 1. Наука як сфера людської діяльності

Наука як сфера людської діяльності: характеристика, регулювання, суб'єкти. Загальні поняття та визначення процесу пізнання. Структура науки як системи знань: наукові закони – їх особливості, область дії; факти та дані досліджу, наукові категорії, наукові принципи та наукові теорії. Функції науки та їх роль у сучасному суспільстві.

Класифікація наук. Природничі, суспільні та технічні науки; науки про мислення. Фундаментальні та прикладні дослідження. Зв'язок науки з виробництвом і сферою послуг.

Організація науково-дослідної роботи в Україні. Поняття наукової комунікації. Наукова школа. Наукові школи ПУЕТ та споріднених вузів.

Студентська наукова робота та її місце у навчальному процесі. Мета та завдання студентської наукової роботи. Види та форми дослідних робіт студентів. Роль наукового керівництва з боку кафедр університету.

Тема 2. Організаційні основи науково-дослідних робіт

Основні поняття, які використовуються у науково-дослідницькій роботі (НДР). Класифікація науково-дослідних робіт: за видом зв'язку з суспільним виробництвом; за ступенем важливості дослідження; залежно від джерел фінансування; за цільовим призначенням.

Вибір напряму наукового дослідження. Поняття наукової проблеми. Тема наукового дослідження, особливості її формулювання. Критерії актуальності науково-дослідних робіт.

Наукові проблеми, що стоять перед сферою послуг. Прогнозування напрямків наукових досліджень у готельному господарстві. Напрямок тематик НДР кафедр університету.

Порядок здійснення наукового дослідження. Основні стадії науково-дослідних робіт. Вибір та конкретизація тем. Опрацювання та аналіз інформації. Визначення предмету та об'єкту дослідження. Формулювання мети та завдань наукового дослідження. Розробка робочої гіпотези. Етапи виконання науково-дослідних робіт.

Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Загальна характеристика інформації. Завдання інформаційного забезпечення наукових досліджень. Поняття джерела інформації. Класифікація джерел наукової інформації: за формою надання, за способом передавання, за способом опублікування, за періодичністю видання.

Пошук необхідної інформації. Інформаційно-пошукові системи. Комп'ютерні технології пошуку інформації. Раціональні прийоми роботи з літературою. Порядок обробки та групування інформації. Складання конспектів, тез та витягів. Принципи наукового реферування, складання огляду літератури. Уніфікований опис джерел інформації. Бібліографічні описи в переліку посилань.

Тема 3. Методологічні засади наукового пізнання та творчості

Поняття про методологію та методи наукових досліджень. Загальна характеристика методів наукового дослідження.

Системний підхід у наукових дослідженнях. Загальні відомості про системи. Системний характер навколишнього світу та суть системності людського мислення. Відношення в системі – структура, обмеження, інформація, організація, зв'язок, сполучення, взаємозв'язок, кореляція тощо. Характеристики системи: вхід, вихід, процес. Поняття середовища та меж системи. Підсистеми, елементи та компоненти системи. Зв'язки в системі. Класифікація систем: за походженням, характером зв'язків із зовнішнім середовищем, за видом упорядкованості, за числом елементів, за складністю відношень, за поведінкою в часі, за способом управління, за мірою організованості тощо. Властивості й закономірності систем. Поняття емерджентності та системотворчого фактору. Процедури системного дослідження - аналіз і синтез. Формалізовані процедури - декомпозиція і агрегування. Алгоритми системних досліджень - методики з розробки й дослідження альтернатив прийняття рішень, схема універсального розв'язування системних завдань. Роль системного аналізу в оптимізації діяльності засобів розміщення.

Моделювання як один із основних засобів дослідження. Поняття моделювання. Переваги досліджень на моделях. Класифікація моделей. Види матеріальних моделей. Фізичні, аналогові моделі. Види ідеальних моделей - математичні, графічні, об'єктні, інтуїтивні, комбіновані. Моделі технологічних систем. Основні вимоги щодо засобів моделювання. Можливості застосування моделювання при дослідженні діяльності засобів розміщення.

Модуль 2. Наукові дослідження, обробка та практична реалізація їх результатів

Тема 4. Організація та проведення наукових досліджень.

Теоретичні дослідження. Теоретичний рівень наукового пізнання. Сутність, мета, завдання та етапи теоретичних досліджень. Методи теоретичних досліджень. Методи, що застосовуються на емпіричному й теоретичному рівнях дослідження. Особливості проведення теоретичних досліджень у готельному господарстві. Обробка одержаної інформації. Форми вираження результатів теоретичного дослідження: закон, теорія, наукова гіпотеза.

Соціологічні дослідження. Поняття та загальна характеристика соціологічних досліджень. Класифікація соціологічних досліджень. Їх мета, завдання та етапи. Характеристика окремих видів соціологічних досліджень: спостереження, опитування, експеримент. Особливості проведення соціологічних досліджень у готельному господарстві.

Експериментальні дослідження. Загальна характеристика експериментальних досліджень. Види експериментів: активні та пасивні. Застосування математичного планування експерименту в наукових дослідженнях. Вибір параметрів оптимізації та факторів, що визначають процес. Однофакторне та багатфакторне планування експерименту. Вимоги до факторів варіювання та параметру оптимізації. Методи екс-

перименту, їх вибір, опис та особливості проведення при дослідженні об'єктів готельного господарства.

Тема 5. Обробка та апробація результатів наукових досліджень

Методи графічної та аналітичної обробки результатів експерименту. Побудова моделей об'єктів та процесів, їх застосування для рішення виробничих завдань у готельному господарстві. Представлення результатів дослідження у вигляді аналітичної залежності, таблиць, графіків, діаграм. Аналіз результатів наукових досліджень. Оптимізація отриманих результатів. Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів дослідження.

Апробація результатів наукового дослідження. Наукові конференції, семінари, круглі столи. Особливості підготовки доповідей і участі в наукових заходах.

Наукові твори: реферати, тези доповідей, статті, монографії, анотації, дисертації, навчально-методичні посібники, патенти тощо. Загальні вимоги до авторського рукопису. Структурні особливості наукового документу. Мова та стиль наукової роботи. Правила викладання та оформлення тексту, висновків, переліку використаних інформаційних джерел, додатків.

Студентські наукові роботи: курсова, дипломна магістерська. Послідовність виконання основних етапів студентських наукових робіт, особливості написання, оформлення, захисту.

Упровадження результатів наукових досліджень у практику підприємств готельного господарства, визначення їх ефективності.

Розділ 4. Тематичний план освітньої компоненти

Таблиця 4.1 - Тематичний план освітньої компоненти «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», освітня програма «Готельно-ресторанна справа» (термін навчання 3 роки 10 місяців)

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кіль- кість годин	Назва теми та питання семінарсько- го, практичного або лабораторного заняття	Кіль- кість годин	Завдання самостійної робо- ти в розрізі тем	Кіль- кість годин
Модуль 1 Теоретичні основи наукових досліджень					
Тема 1. Наука як сфера людської діяльності 1. Наука як сфера людської діяльності. 2. Організація науково-дослідної роботи в Україні 3. Роль та місце у навчальному процесі студентської наукової роботи.	2	Практичне заняття № 1. 1. Наука як сфера людської діяльності 2. Наукові школи та роль студентської наукової роботи	4	Визначити перспективну форму участі в студентській науковій діяльності та представленні результатів наукової роботи (участь у науковій конференції, вебінарі, грантових програмах, публікація статті чи тез доповіді тощо) та ознайомитися з вимогами	5
Тема 2. Організаційні основи науково-дослідних робіт 1. Вибір напрямку наукового дослідження. 2. Порядок здійснення наукового дослідження 3. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	2	Практичне заняття № 2. 1. Вибір напрямку наукового дослідження 2. Порядок здійснення наукового дослідження 3. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. 4. Порядок обробки та групування інформації.	4	Визначитися з напрямом наукового дослідження та провести аналіз інформаційних джерел за темою	10
Тема 3. Методологічні засади наукового пізнання та творчості Лекція 1. <i>Системний підхід у наукових дослідженнях</i> 1. Поняття про методологію та методи наукових досліджень 2. Загальні відомості про системи 3. Властивості й закономірності систем Лекція 2. <i>Моделювання як один із основних засобів дослідження</i> 1. Поняття моделювання 2. Види моделей 3. Основні вимоги, що надаються до засобів моделювання	4	Практичне заняття № 3. 1. Системний підхід у наукових дослідженнях 2. Моделювання як засіб дослідження	4	Ознайомитися з методологією наукових досліджень у готельно-ресторанній сфері та визначити методи, які доцільно застосувати при проведенні наукового дослідження за обраною темою	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кіль- кість годин	Назва теми та питання семінарсько- го, практичного або лабораторного заняття	Кіль- кість годин	Завдання самостійної робо- ти в розрізі тем	Кіль- кість годин
Модуль 2. Наукові дослідження, обробка та практична реалізація їх результатів					
Тема 4. Організація та проведення наукових досліджень. Лекція 1. <i>Організація та проведення наукових досліджень.</i> 1. Загальна характеристика методів наукового дослідження 2. Теоретичні дослідження 3. Експериментальні дослідження. Лекція 2. <i>Соціологічні дослідження</i> 1. Поняття та загальна характеристика соціологічних досліджень. 2. Класифікація соціологічних досліджень: мета, завдання та етапи. 3. Особливості проведення соціологічних досліджень у готельному господарстві.	4	Практичне заняття № 4. 1. Загальна характеристика досліджень. 2. Метод проведення дослідження, вибір, опис та особливості проведення. 3. Особливості підготовки та проведення дослідження.	4	Виконати наукове дослідження за узгодженою із викладачем темою і планом	20
Тема 5. Обробка та апробація результатів наукових досліджень Лекція 1. <i>Аналіз та оформлення результатів роботи.</i> 1. Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів дослідження. 2. Апробація результатів наукового дослідження. 3. Особливості викладання та оформлення тексту. Лекція 2. <i>Студентські наукові роботи.</i> 1. Види студентських наукових робіт 2. Послідовність виконання основних етапів студентських наукових робіт. Особливості написання, оформлення та захисту.	4	Практичне заняття № 5. 1. Аналіз та оформлення результатів науково-дослідної роботи. 2. Оформлення результатів науково-дослідної роботи. 3. Особливості написання, оформлення та захисту студентських наукових робіт.	4	На основі проведеного дослідження підготувати доповідь і взяти участь у студентській науковій конференції, вебінарі тощо	9
Всього	16		20		54

Розділ 5 Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
За умови підсумкового контролю – залік (ПМК)	
Поточне оцінювання (кількість балів за кожен модуль) з конкретизацією нарахованих балів за видами робіт. Модуль 1 (теми 1-3): виконання практичного завдання (15 балів); виконання завдань самостійної роботи (15 балів); тестування (12 бали); поточна модульна робота (15 балів)	57
Модуль 2 (теми 4-5): виконання практичного завдання (10 балів); виконання завдань самостійної роботи (10 балів); тестування (8 бали); поточна модульна робота (15 балів)	43
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь у наукових студентських конференціях, університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення освітньої компоненти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Капліна Т.В., Капліна АС *Методологія та організація наукових досліджень наукових досліджень: навчальний посібник для студентів спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа*. Полтава: ПУЕТ, 2019.

2. Капліна Т.В., Столярчук В.М. *Основи наукових досліджень і технічної творчості* : навч. посібн. Полтава: ПУЕТ, 2018. 240 с.

3. Мальська М., Паньків Н. *Основи наукових досліджень* : навч. посіб. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

4. Онищенко В.О., Срібнюк С.М., Коробко Б.О. та ін. *Основи наукових досліджень та науково-технічної творчості*: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 280 с.

5. International Journal of Science and Research (IJSR): режим доступу: https://www.ijsr.net/?gclid=CjwKCAjw-rOaBhA9EiwAUkLV4uJlho_xO3Wv3UkAM_dpX9OwOFK9rJeoZpXHR2UBL1IQ0JFJ_EuKsChoChHoQAvD_BwE (дата звернення: 25.08. 2022).

Розділ 7. Програмне забезпечення освітньої компоненти

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
- Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів: програмний засіб «Open Test 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань, дистанційний курс у системі дистанційного навчання ПУЕТ.